

En 17 loghens dil marcau da Glion han sprayers fatg donns vida Fassadas e mirs (seniester) e la notg da dumengia sin gliendisdis ei la signalisaziun da tempo 30 allas entradas da Glion vegnida demontada (dretg).

FOTO MAD

Tablas da tempo 30 han stuiu crer vidlunder a Glion

Dapi il fevver 2024 vegn il marcau da Glion confruntaus cun donns materials, lumparias ed enguladetschs. Allas entradas dil marcau da Glion han vandals demontau ils signals da via da tempo 30 la davosa fin d'jamna. La polizia cantunala supplichescha la populaziun da segidar cun informaziuns.

MARTIN GABRIEL/FMR

En 17 loghens dil marcau da Glion eisi vegniu tschuffernau mirs cun sprays. Unfrenda d'in sprayer ei era daventada ina casa gest renovada cun ina nova Fassada alva. Per liung d'ina senda da viandar eis ei vegniu scarpau ord la tiara dus muossvias cun sochels. Quels ein lu vegni fiers el Glogn. Plirs bauns da seser ein svani. E la davosa dumengia sin gliendisdis ein tuttas signalisaziuns da tempo 30 allas entradas dil marcau da Glion vegnidadas demontadas. Ina part da quellas tablas han ins puspei anflau.

Vandalissem ni acziun politica

Ina gronda part dallas persunas che la FMR ha dumandau sin via ier han buca vuliu commentar ni las demontaschas dallas tablas da tempo 30 a Glion ni las ulteriuras acziuns da vandalissem. Ei ha denton era dau passantas e passants che han discurreu d'ina acziun vargugnusa. «Demontar tablas ei segiramein la fallida metoda per far encunter la limita da tempo 30 el marcau», ha ina persuna detg.

Ina part dallas tablas da signalisaziun da tempo 30 ch'ei vegnidadas demontadas allas en-

«Ei setracta d'ina procedura da sclariment currenta e perquei eisi memia baul da dar plaid e fatg en caussa.»

Caroline Gasser Curschellas, vicepresidente communal Ilanz/Glion

tradas dil marcau han ins cattau. Quella vegn ins puspei a saver montar. Malgrad quei scriva la polizia cantunala en sia comunicaziun ch'il donn munti a ver 10 000 francs.

Ils responsabels politics dalla vischnaunca Ilanz/Glion han detg sin damonda dalla FMR ch'ins seigi pertuccaus en moda e maniera massiva d'acziuns da vandalissem actualmein. «Ei setracta denton d'ina procedura da sclariment currenta e perquei eisi memia baul da dar plaid e fatg en caussa», ha la vicepresidente communal *Caroline Gasser Curschellas* detg sin damonda dalla FMR. E tier igl Uffeci cantunala da construcziun bassa a Glion ei negin staus contonschibels per ina posiziun pertuccont las tablas da tempo 30.

Agid dalla populaziun

La polizia cantunala supplichescha persunas che han observau ni che san dar informaziuns en connex cun ils schabetsgs da vandalissem a Glion da semetter en contact cun il post da polizia a Glion (081 257 64 80). Constataziuns suspectas seigien d'annunziar immediat al numer da telefon 117.

600 ONNS LIGIA GRISCHA

La Lumnezia ella Ligia

Igl'empre landrechter, suenter la fundaziun dalla Ligia Grischa il settember 1424, ei staus in Lumnezian. Ed il davos, gl'onn 1850, avon ch'il cantun Grischun seconstitueschi, medemamein. Ad ina sala pleina ella Cuort Ligia Grischa ha Martin Cabalzar explicau co e daco che la Lumnezia ha giu gronda muntada enteifer il patg.

AUGUSTIN BEELI/FMR

«Jeu sesentel schizun empau da casa sch'jeu vesel miu uoppen da famiglia en quella sala», ha il referent getg cun in surrir. Dacuort ei gl'antierur schefredactur e scolast secundar *Martin Cabalzar* staus ella Cuort Ligia Grischa a Trun. El ei buca staus persuls. Ella havessi mai sminau che tonta glied vegni al referat, ha *Justina Simeon*, la presidenta dil cussegl da fundaziun manegiau. En sia introducziun dalla serata ha ella rendiu attent als 146 uoppens dils politichers, ils causligia da 1424 tochen 1850, e suenter dils cussegliers guvernativs, nazionals e dils stans ord il territori dalla Ligia Grischa.

Famiglias vegnidadas si da pei

Il cauligia era il magistrat suprem dalla Ligia Grischa. Igl'empre che ha giu quella honur ei staus Johann de Lumerins. Cun siu uop-

pen entscheiva la retscha da politichers representai cuagl uoppen sil plafon dalla sala dalla Cuort Ligia Grischa. Sco Martin Cabalzar ha explicau, han autras famiglias d'ugaus, ministerials e signurs giu la cuida, e quei repetidamein: Ils de Lumerins quater gadas, ils de Mont 40, de Capol 26 e de Castelberg 34 gadas. Igl ei famiglias ch'ei descendentes dalla Lumnezia, denton setransferidas per part en auters loghens. Ils de Cabalzar da Degen ein i a Sevgein e Laax ed ils de Capol s'establi a Flem.

Formalmein han ins sligiau la Ligia Grischa per 1850, lu fuva Ludovic Vieli da Cumbel alla testa dalla giudiziala. Gl'excuors culturhistoric ed ils connex dalla Lumnezia culla Ligia Grischa ein stai el center dil referat. Martin Cabalzar ha priu quater aspects: Origin ed emprema colonisaziun dalla Lumnezia, dil feudalissem alla democrazia, la tgina dalla litteratura religiosa e quarto la migraziun, emigraziun ed immigraziun.

Il cont ch'ei ius ora Castrisch

All'entschatta haveva gl'oratur declarau ch'in rom dalla famiglia de Lumerins seigi setransferida ella Cadi, numnadamein a Zignau. Ella ei pia emigrada. Da quei rom ei la famiglia Lombriser resortida. Ils conts de Sax sco artavels dalla Lumnezia ein pli tard i a Castrisch nua ch'els habitavan el casti dado il vitg – oz stan da sittar. Johann Peter de Sax-Mesauc haveva vendiu 1483 la Lumnezia per 4000 flurins agl uestg da Cuera. Empau pli tard, 1499, han menaders sco Lombriser e Capol tgamunau las truppas grischunas ella battaglia dalla Tgalavaina.

Per revegnir alla dinastia dils de Cabalzar: El 16avel tschentaner ei la famiglia de Mont seprofilada – contribuì a quei ha Martin de Cabalzar, gl'ugau digl uestg ed emprem mistral dalla Lumnezia libra. Quel ha giugau ina rolla secundara, mo decisiva, ella Ligia Grischa. Ina da sias numerusas feglis haveva maridau Galus de Mont e procurau ulteriuras sromaziuns, influenza e dinastias novas.

CUERA

Carlo Janka tier igl EHC Cuera

Igl'antierur skiunz professiunal *Carlo Janka* da Sur-saissa entra tier igl EHC Cuera. El sustegn da niev il trenader da fitness dil club da hockey da Cuera *Michael Bont*. Sco quei ch'igl EHC Cuera scriva sin sia pagina d'internet, ein Bont e Janka responsabels per la fitness e pil nutriment dils giugadors. Bont e Janka s'enconuschan gia dapi il temps che Janka era aunc sportist d'elita activ. Da gliez temps era Bont trenader da fitness da Carlo Janka. (rtr/fmr)

Igl'antierur skiunz *Carlo Janka* daventa trenader da fitness tier igl EHC Cuera

FOTO RTR

FLEM

Varga 250 persunas han priu part dall'occurrentza d'inclusiun dalla pleiv reformada da Flem e dil Plankis a Cuera che ha giu liug a Flem.

FOTO MAD

In'occurrentza d'inclusiun reussida

Avon 10 onns ei la Convenziun dallas naziuns unidas davart ils dretgs da persunas cun impediments vegnida sigilada. E dapi 20 onns datti la Lescha federala davart l'egualitad da persunas cun impediments. Per quei motiv han la pleiv reformada da Flem e la Fundaziun Plankis da Cuera envidau sur Tschuncheimas ad in Pop-up-Café a Flem Casa d'uual en la Casa dil Lag la Cauma. Varga 250 persunas han priu part digl arranschament nua ch'igl ei vegniu offeriu numerusas specialitads culinarias dil Plankis ed in program d'accompaniment cun biara variaziun. Il punct culminont ei staus il concert da *Linard Bardill* e *Bruno Brandenberger* che ha giu liug la sonda. La menadra dil luvratori dil Plankis, *Sandra Just* ha discurreu en sia bilanza d'ina occurrentza d'inclusiun reussida cun biars bellezia muments per tuttas participontas e participonts. (cdm/fmr)

SWISS OLIMPIC

Markus Wolf candidescha per il presidi da Swiss Olympic

Igl'antierur directur dalla l'interpresa Arena Alva, *Markus Wolf* vul daventar president da Swiss Olympic. Il Grischun da 50 onns fa cun sia candidatura concurrenza a l'antierura cussegliera federala *Ruth Metzler-Arnold*. La candidatura da Markus Wolf vegn da Swiss Ski. Sustegn ha el era da Swiss Cycling, Swiss Unihockey e Swiss Hockey. Markus Wolf ei staus ils onns 2002 entochen 2009 menader da la promoziun da sport dil cantun Grischun, digl onn 2009 entochen 2013 ha el tgamunau il program da Giuventetgna e sport ed ei staus commember dalla direcziun digl Uffeci federal da sport. Els onns 2013 e 2014 ei Markus Wolf staus directur da sport ed ils onns 2014 entochen 2019 meinafatschenta da Swiss Ski. Silsuenter ha el midau en Sur-selva tier l'Arena Alva ed el ha tgamunau l'interpresa entochen il december 2023. Il parlament da sport elegia il successur ni la successura dil president actual da Swiss Olympic, *Jürg Stahl* la fin da november 2024.

Igl'antierur directur dalla Arena Alva SA, *Markus Wolf* vul daventar president da Swiss Olympic.

FOTO ANDREAS CADONAU